

Pravda — Magyarországon

Gondolom, kevesen tudnak arról, hogy a Magyar Tanácsköztársaság fennállásának időszakában, 1919-ben az orosz kommunista hadifoglyoknak pártszervezete és önálló újságja létezett Budapesten.

Az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt Budapesti Szervezete, melynek tagjai az első világháború idején fogságba kerültek orosz kommunisták voltak, a Tanácsköztársaság megalakulása után, 1919. április 6-tól 1919. augusztus 3-ig Pravda címmel újságot jelentetett meg. A magyarországi Pravdának 35 száma jelent meg és az ellenforradalom hatalomra kerülésével szűntette meg működését. Az újság a budapesti Hornyánszky nyomdában került nyomtatásra hetenként két alkalommal.

Az Ogonyok című szovjet folyóirat 1964 májusj számában, „Pravda, Budapest 1919” címmel, V. Rügyim érdekes cikket szentelt a magyarországi Pravda működéséről.

«ПРАВДА»,
БУДАПЕШТ, 1919 ГОД

Ez az újságoldal 45 évvel ezelőtt jelent meg, a világon mindenütt jól ismert „Pravda” felirattal. Alatta: Orosz Kommunista Budapesti Szervezete és a cím: Rózsa utca 61.

Hogyan maradt meg és hogyan került Moszkvába a budapesti Pravda?

Az újságot egy idős kommunista, Vlagyimir Alekszandrovics Uraszov mutatta meg nekünk. Az újságot Judkovics Gábor küldte el Uraszovnak Uzgorodról.

A Pravdának szokatlan története van. Mint ismeretes, az első világháború idején sok orosz katonára került osztrák—magyar fogságba. Közöttük a bolsevik katonai szervezetek fāradhatatlan agitációt folytattak, nem törődve aláger-ōrség és a rendőrség részéről történő üldözéssel. Ilyen kommunista volt V. Uraszov is. 1919 márciusában Magyarországon a proletárforradalom győzelmével megalakult a Magyar Tanácsköztársaság. Az orosz kommunisták csaknem ezzel egyidejűleg megjelentették a Pravdát, az orosz hadifoglyok számára.

A Pravda 1919. április 6-i első számában felhívással fordult olvasó honfitársaihoz: Nagyon sokan közülünk, akik elszakadtunk hazánktól, idegen országban, idegen nyelvet nem ismerve, csak keveset és csak hallomásból tudunk arról, hogy mi történt az utóbbi négy évben Oroszországban és hogy mi történnik napjainkban az egész világon. A magyar munkás nép, miután kiharcolta szabadsá-

gát, nekünk orosz munkásoknak és parasztnak is lehetőséget nyújtott, hogy szerveződjünk, megvitassuk dolgainkat és saját újságot jelentessünk meg.

A vezércikk helyén — vasaton szedett Parancs! címmel — Kun Béla, a Tanácsköztársaság kormánya nevében bejelentette a Magyar Vörös Hadsereg megszervezését.

A felhívás mellett — a nemzetközi és belpolitikai szemlében — rövid cikk jelent meg Makszim Gorkij jubileum címmel.

Érdekes, a Humanité 1919. március 25. számából közzétett szemle, amely határozottan támogatja Szovjet-Oroszországot és a Magyar Tanácsköztársaságot. Ugyanitt találhatóunk beszámolóit, Marcel Cachin (a Francia Kommunista Párt vezető személyisége, 1918-tól a Humanité igazgatója. 1958-ban halt meg. R. B.) parlamenti felszólalásáról: Cachin felhívással fordult a francia katonákhoz, hogy ne vegyenek részt az ellenforradalmi Keleti kereszties hadjáratban. Másik hír a következőkről számolt be: Német és osztrák munkások lépnek be a Magyar Vörös Hadseregbe. Nagy teret szentelt az újság a szovjet-oroszországi frontokon kialakult helyzet ismertetésére. Beszámol a Vörös Hadsereg Zsitomir, Sepetovka, Borgyivcsev és Ufa térségében aratott győzelmeiről. Nagy betűs címmel: Ogyesszát és Nyikolajevet elfoglalták a szovjet csapatok.

Honnan kapta az újság az információkat? Erről Vlagyimir Uraszov, aki maga is

részt vett a Pravda kiadásában és Elizav Lippovics Csertov, az újság helyettes szerkesztője számolt be nekünk.

Mindenekelőtt elmondották, hogy a lapkiadását könnyen és gyorsan megszervezték. Az egyik budapesti nyomda (Hornyánszky nyomda, R. B.) orosz, francia és német részleggel működött. Az orosz részlegben nyomtatták a Pravdát is. A Tanácsköztársaság helyzetéről az újság a magyar elvtársaktól kapott információkat, míg az Oroszországról szóló közlemények többségét olyan emberektől szereztek, akik Oroszországból a frontokon keresztül tértek vissza. E. Csertov visszaemlékezik arra, hogy egy alkalommal Ukrajnából hazatért magyar kommunista hozott néhány újságot, melyeket csaknem teljes egészében újra nyomtattak. Majd a Moszkvából hazatért magyar kommunista, Szamuely Tibor, aki Kun Béla megbízásából kereste fel Lenin elvtársat, tolmácsolta a lap hasábjain az orosz emberek forró üdvözlését.

A budapesti Pravda a Magyar Tanácsköztársaság fennállásának utolsó napjait megjelent. Az ellenforradalom hatalomra jutása után sok érték megsemmisült és kevesen gondoltak arra, hogy az újságokból hírmondó marad, hiszen mindössze körülbelül 35 szám jelent meg a Magyarországon tartózkodó orosz hadifoglyok-kommunisták lapjából, a budapesti Pravdából.

Riesz Béla
Szegedi Tanárképző Főiskola.

A jelszó: a rendszeret

Kapunyitás a napközi-ek nyári táborában

Tegnap, szerdán reggel 8 órakor a csapatzászlók felvonásával Szegeden négy iskolában megkezdődött a napközi-ek nyári tábora. A július elsejével induló nyári táborokban mintegy 400 gyerek talál második otthonra. Az iskolások, főleg az alsótanulók a lakóhelyükhöz legközelebb eső iskolákban gyülekeznek reggelként, s a pedagógusok vezetésével innen indulnak a négy nyári táborba.

— Ma a jelmondat: a tábor második otthonunk, a jelszó: rendszeret — mondta a Mező Imre iskolában berendezett táborban a táborvezető. Aztán ismerteti a tábor programját. A csendes figyelő gyermekek a gazdag program hallatán időnként örömmel felkiáltanak. Érthető is ez, hiszen a program igen változatos, van benne fürdés, kirándulás, aztán komolyabb foglalkozás. Szóval minden, ami a nyarat a diákoknak még szebbé teheti.

Az előzetes elgondolások

szert az idén az egyik legnagyobb nyári tábor az újszegedi gyermeküdülőben kapott volna helyet. A vizsgálat bizottság ezt a területet azonban nem találta megfelelőnek 180 gyermek foglalkoztatására. Helyette a szép, tiszta újszegedi Mező Imre általános iskolát jelölték ki erre a célra. Most is kap 180 általános iskolai tanuló egész napi programot, bőséges étkeztetést.

A táborban pontos ütemterv szerint telnek az órák, a napok. A reggel 8 órakor történő zászlófelvonás után tízóraiznak a gyerekek, majd hetenként kétszer — szerdán és pénteken — a November 7. Művelődési Otthonba mennek filmvetítésre. A napközi-ek számára biztosították a Ságvári gimnázium úszómedencéjét is. Ezenkívül a parti strandfürdőre is eljárnak időnként a gyerekek. A kirándulások után délelőtt bőséges ebéd, majd 1—2-ig csendes pihenő van a táborban. Ehhez biztosítottak nyugágyakat is. Az ügyne-

vezett fektetőket főleg az alsó osztályosok veszik igénybe. A délutáni labda- és más játékokkal töltik. Fél 5 órakor zászlófelvonással zárja kapuit a tábor, s másnap reggel minden kezdődik újra előlről.

Nagy gondot fordít a tanács arra is, hogy a gyerekekkel megfelelő számú pedagógus foglalkozzon. Az újszegedi Mező Imre iskolában például öt pedagógus irányítja, vigyázza a gyermekeket. Kisegítenek a III—IV. évfolyamos egyetemisták is. Most például közös kirándulást terveznek az újszegedi vidámparkba, ahova felváltva többször ellátogatnak majd a napközi táborok vidám lakói.

A táborok augusztus közepén zárnak, s utána, hogy az átmenet meglegyen, azonnal nyitnak az iskolai napközi otthonok. Ezzel is segítene a szülőknek, hogy nyugodtan tölthessék a nyarat, hiszen gyermekeik jó helyen vannak.

H. M.

HALLÓ—ITT TAXI!

Nagy forgalom, kevés kocsi

— Halló, itt taxi! Igen kérem, a Haladás Termelőszövetkezet portájához máris küldöm a kocsit...

Leteszi a hallgatót, jegyez a forgalmi naplóba, s a kért

kocsi máris indul a megjelölt helyre. A Takaréktár utcai taxiközponthoz vagyunk, Hosszabb ideje már, hogy a 10-es AKÖV ügy szervezte meg a taxikok munkáját az utazóközönség érdekében, hogy központilag irányítsák a forgalmat. A taxiközponthoz 12 óránként váltják egymást a forgalmi irányítók. Jelenleg éppen Gaál Máténé forgalmista van szolgálatban reggel 6-tól este 6-ig.

■ Cseng a telefon

Szinte pillanatnyi pihenése sincs a központi irányítóknak. Berreg a jelzőkészülék. Hol vállalatok, hol magánszemélyek kéri a taxit, teher-taxit. — Szegednek jelenleg 35 taxija és 9 tehertaxija van — tájékoztat bennünket Gaál Máténé. — Sajnos, csaknem mindennap kiesik néhány kocsi meghibásodás, javítás miatt. Jelenleg is a szombat, vasárnapi nagy forgalom után 6 kocsi állt be javításra és 29 bonyolítja le a város taxiforgalmát. — A két hét múlva tartandó esküvőre szeretnék taxikat rendelni — lép a forgalmistához egy középkorú asszony. A válasz kész, udvarias, udvarias.

— Sajnos, csak egy héttel az esemény előtt vehetjük fel a taxikra az előjegyzést. Tessék egy hét múlva jönni, és akkor minden további nélkül meglesz az esküvőre a kívánt taxi.

Különösen szombaton és vasárnap igen nagy forgalmat bonyolítanak le a szegedi taxik. Ha még egyszer annyival rendelkeznének, mint jelenleg, talán akkor is kevés lenne a gépkocsi. Szombatonként kénytelenek már az esküvőre is bizonyos korlátozást bevezetni, s egy-egy esküvőre három-három taxit tudnak adni.

■ Őt állomásról...

— Megérkeztem, itt vagyok a Dugonics téren — jelentkezik gépkocsijával az egyik taxi. Gaál Máténé alighogy feljegyzi ezt, máris újabb megrendelés érkezik és tovább indul a taxi a megjelölt helyre. — A városban jelenleg öt taxiallomás van — magyarázzák a taxiközponthoz. — A legtöbb kocsi a Takaréktár utcában, a többi pedig a Dugonics téren, az SZTK előtt, a nagyállomásnál vagy Újszegeden állomásokon.

A nagyállomásra vonattal érkezők közül sokan panaszkodnak az utóbbi időben, hogy az esti gyorshoz nincs kint taxi. Probléma az is, hogy nyilvános állomásról, ha beszólnak a taxiközponthoz — a kiadott utasítás sze-

rint — a megrendelést fel sem vehetik. A gyakorlat az, hogy a nagyállomáson levő rendőrségről szólnak be a taxit rendelők, így biztosítva van a visszaigazolás. Mert bizony a taxiközponthoz irányítói anyagilag is felelnek azért, hogy csak megfelelő körülményekkel visszazigazolt esetben küldjék a taxit. Ez egy kicsit bürokratikusnak hat, de szükséges volt ilyen intézkedést hozni, mert igen sokan megtették, hogy kocsit rendeltek, s aztán nem várták meg.

Igen sokan és elég gyakran viccet, gúnyt is űznek a központi irányítóból. A lehető legképtelenebb ötletekkel keresik fel és nyomdrafestéket nem tűrő szavakkal illetik őket. Ennek ellenére Gaál Máténé, s a másik három irányító minden alkalommal igyekszik a lehető legudvariasabban beszélni a taxit rendelőkkel. Készségesen adnak meg bármilyen felvilágosítást. Sőt a taximegrendelőket azt is közlik minden esetben, ha nem a legközelebbi taxiallomásról megy a kocsi. Ilyenkor megkérdezik, hogy így is igénylik-e, mert sokan, ha néhány forinttal többbe kerül, inkább lemondanak a kocsiról.

■ Tehertaxit kérek

— Tehertaxit kérek holnap reggel fél 8-ra — lép a taxirányítóhoz egy idős férfi. Gázpalackot és gáztűzhelyt szeretnék szállítani.

— Tehertaxira megrendelést előre nem tudunk felvenni, csak mindig aznap. De tessék idejönni holnap reggel 7 órára, s akkor egészen biztosan lesz kocsija — hangzik a felvilágosítás.

Tehertaxiból van a legkevésbé, mindössze 9, s ezeket is legtöbbször a közületek veszik igénybe. Tehertaxival szállítják a napközi-ek és a KISZ-táborokba is az ebédeket, s a napközi óvodákba az ételt. Így általában csak a délutáni órákban lehet tehertaxit igénybe venni. Pedig a kereslet nagy, hiszen a szállítás tehertaxival lenne a legkifizetőbb, mert olcsóbb, mint a boyszolgálat.

Az illetékeseknek, mivel nagy az igény mind a személy-, mind a tehertaxikra, ezután is napirenden kell tartaniok számuk növelését. A fejlődő nagyvárosban erre szükség van, s kérés, hogy az AKÖV felettes szerve is a lehetőségekhez képest biztosítson több autót Szegeden.

Hornos Mária

GYORSPOSTA ● GYORSPOSTA

GYORSPOSTA ● GYORSPOSTA

Kályhát — időben

Már több évtizedes a cserépkályhám, alig egy éve rakattam át. A cserépeket úgy drotozták össze, de az elmúlt télen sem tudtam benne fűteni: össze-vissza repedezett, használhatatlan. Bejelenttem a KIK-nek és kértem legalább egy samottos kályhát, de mindez ideig nem kaptam. Jön majd a tél és fűteni nem tudok, szeretném, ha időben segítenének rajtam.

Balogh Gézáné,
Hajnóczy u. 9.

Az IKV házkezelőjének, Korek Sándornénak válasza a panaszra:

— Jogos a kérés, hozzánk a hivatalos bejelentés csak az év április 10-én érkezett. Samottos kályhát tudunk biztosítani még a fűtési szezon előtt a panaszos számára. Cserépkályhát csak jövő évben kaphat.

Vigyázz! Mély víz!

A Tisza partján történt megrázó tragédia felvetette bennem azt a gondolatot, hogy valamit tenni kell hasonló esetek megelőzésére. Az természetes, hogy általában mindenképp vigyázni kell, de erre jobban kellene a helyszínen figyelmeztetni. Például az újszegedi strand előtt a víz mélysége változó. A partot nem ismerő gyanútlan fürdőző azt hiszi, hogy a bolyákon belül biztonságban van, sekély a víz. Ebből származhat, hogy az úszni nem tudók és a gyengén úszók mély vízbe kerülve elvesztik lábukat alól a talajt, kapkodni kezdenek és a mély vízbe kerülve esetleg készen a tragédia. Ezen úgy lehetne segíteni, hogy ott, ahol a mély víz kezdődik, bolyákra erősített táblák figyelmeztessenek: »Vigyázz! Mély víz! Csak jó úszóknak!« Úgy vélem ez a javaslat nem megvalósíthatatlan.

Török László
főmérnök

A Szegedi Fürdők és Hőforrás Vállalat főkönyvelője, Kellér Edéné a kezdeménnyel kapcsolatban a következőket válaszolta:

Nincs fényképezőgép-javító

A Dugonics tér közelében, a Lenin körúton volt egy szövetkezeti fényképezőgép-javító részleg, ahol 2—3 nap alatt is kijavították gépeinket. Nem tudjuk, mi okból szüntették meg ezt a részleget. Nagyon hiányzik Szegeden.

Kalapos Ferenc
Szel u. 48.

Megtudtuk, hogy korábban a Finommechanikai Ktsz-nek csupán egy szakembere volt és ő végezte el a fényképezőgépek javítását. Az illető már régóta az orvosgyógyászatban dolgozik, és a szövetkezetnek nincs másik szakembere. Ezért szűnt meg a részleg és csak az OFOTERT útján — amely viszonylag jóval hosszadalmasabb — lehet Szegeden javíttatni a fényképezőgépeket.

Elmaradt jégszállítás

Szerződést kötöttem az Univerzál Ktsz-szel napi fél tábla jég szállítására. A szövetkezet gyors és pontos kiszolgálást ígért, de sajnos, ennek ellenére előfordult, hogy nem kaptunk jéget. Kértük a szállítót, hogy pótolja mulasztását, de erre nem volt hajlandó.

Barna Lajosné,
Római krt. 3.

Az Univerzál Ktsz irodavezetőjének, Juhász Károlynak választát közöljük:

— Egyelőre tökéletesen nem tudjuk ellenőrizni, hogy a kiszállítást mindenütt pontosan végrehajtották-e. Eppen ezért arra kérjük a panaszost és általában megrendelőinket, hogy az ilyen hibákat jelentsék be a ktsz-nek és a szállítás legközelebbi kifizetésénél visszaadjuk az elmaradt jég árát.

P. Z.

A városi balettiskola vizsgálódása

Nagy közönségikert aratott a városi balettiskola hágvományos vizsgálódása kedden este a Szegedi Nemzeti Színházban. Ellentétben az előző évekkkel, a műsor összeállítás sokrétűbb és művészileg magasabb szintű volt. Az előkészítő csoportok műsorából is már nyilvánvalóan kitűnt, hogy Till Elza Kurbos Ily balettmesterek legfőbb célja a balett és a művészi torna összekapcsolása. Az apró mozgáselemekkel összeállított gyakorlatok nagyszerűen példázta ezt.

Külön dicséret illeti a balettiskolát a János vitéz bemutatásáért. Tóth Alexandra koreográfusa a mozgás eszközeivel közérthetően adta vissza a mű tartalmát. Erősen kapcsolódott a baletthez magyar népi táncmoti-

vumok. Feltűnően jól oldották meg a táncosok színészi szerepüket.

Pálffy Lajos Kukorica Jancsija kiváló teljesítmény. A fiatal táncos nagyon ügyesen mozgott és színészileg is jól alakította nyújtott. Lévai Zsuzsa Iluszkája, s a két szerepet játszó Tóth Kati mértéktartóan, ügyesen táncolt és játszott. A francia királyt alakító Révész Györgynek kitűnő érzéke van a groteszk táncban való megjelenítéshez. A juttarugár közreműködő népi táncsoportja komoly munkával emelte az előadás sikerét.

A vizsgálódás méltó kezdeményezését adta a balettiskola egész évi gondos munkájának.